

ESAS NO : 2017/15652

KARAR NO : 2017/15360

YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İstanbul Anadolu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi

TARİHİ : 15/12/2016

NUMARASI : 2016/202-2016/338

DAVACILAR : Abdulhamit Yeşilyurt vs.

DAVALI : Nüfus Müdürlüğü

DAVA TÜRÜ : Nüfusta Soy İsminin Düzeltilmesi

Taraflar arasında görülen ve yukarıda açıklanan davada yapılan yargılama sonunda Mahkemece, davanın kabulüne karar verilmiş olup hükmün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından temyiz edilmesi üzerine, Dairece dosya incelendi, gereği düşünüldü.

KARAR

Davacılar vekili dava dilekçesinde, davacıların Yeşilyurt olan soyadlarının Elbüseyni olarak düzeltilmesini istemiş, mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir.

Dosyada bulunan bilgi ve belgelerin incelenmesinden; İstanbul Anadolu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 17.03.2017 tarihinde kesinleşen 15.12.2016 tarih 2016-202 Esas 2016-338 Karar sayılı soyadı düzeltilmesine dair kararın; davacı Nuran'ın diğer davacıların annesi olduğu, evlilik içinde doğan davacı Abdulhamit'in henüz reşit olmadığı ve babasının vefat ettiğinin anlaşıldığı, annenin velayet hakkı kapsamında evlilik içinde doğan çocuğun soyadını değiştirme hak ve yetkisi bulunmadığı halde mahkemece davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmediğinden, ayrıca davaya aile mahkemesinde bakılması gerektiğinden bahisle nüfus müdürlüğünün ihbarı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından söz konusu kararın kanun yararına temyizi istenilmiştir.

Dava, velayet altında bulunan çocuğun soyadının düzeltilmesi istemine ilişkindir. Çocuğun soyadı, TMK'nın soybağı hükümleri başlıklı beşinci ayrımda yer alan 321 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, soybağı ile doğrudan yani birebir ilişkilidir. Soybağı ile ilgili hükümler ise, soybağının kurulması başlıklı birinci ayrımda yer alan 282 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Çocuk ile ana arasında soybağı doğumla kurulur. Çünkü, çocuğun anası doğuran kadındır. Baba ile çocuk arasındaki soybağı ise ana ile evlilik, tanıma veya babalığa hükümle kurulur. Ayrıca, af kanunları ve evlat edinme yoluyla soybağının kurulduğu durumlar vardır.

TMK 339/5. maddesine gere çocuğun adını ana ve babası koyar. Çocuğa soyadı konulması, ad konulmasından tamamen farklıdır. Çünkü, soyadı aile içerisinde yer alan bireyleri birbirine bağlayan ve o aileyi diğer ailelerden ayırmaya yarayan bir simgedir. Bu bağlamda, çocuğa soyadı konulmasından değil çocuğun soyadı kazanmasından söz edilir. Zira, ana ve babanın velayet hakkı kapsamında çocuğa soyadı koyma hak ve yetkileri yoktur. Çocuğun soyadını soybağı belirler.

TMK'nın 321, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 28, soyadı nizannamesinin 15. maddelerine göre; çocuk soyadını, evlilik birliği içinde doğmuş ise ailenin yani babanın, evlilik birliği dışında doğmuş babayla soybağı kurulmamış ise ananın, soybağının ana ve babanın sonradan evlenmesiyle veya tanıma yahut babalık hükmüyle kurulmuş ise babanın soyadını almaktadır. Buna göre, çocuğun soyadı, ana ve babasıyla soybağı ilişkisini göstermektedir.

Bu durumda çocuğun doğumla veya kan bağına dayanan soybağıyla veyahut evlat edinmeye dayanan yapay soybağıyla kazandığı soyadının velayet hakkına sahip ana babanın talebiyle değiştirilip değiştirilemeyeceği sorunu TMK'nın 321. maddesi hükmü ve soybağına bağlanan hükümler esas alınarak çözümlenecektir. Bu hüküm ve soybağının sonuçlarına ilişkin diğer hükümler TMK'nın aile hukuku başlığını taşıyan ikinci kitabında hısımlık başlıklı ikinci kısmının soybağı hükümleri başlıklı ikinci ayırında yer almaktadır.

4787 sayılı aile mahkemelerinin kuruluş görev ve yargılama usullerine dair kanunun 4/1. maddesinde yer alan hükme göre, 4721 sayılı TMK'nın üçüncü kısım hariç olmak üzere ikinci kitaptan (TMK. madde 118-395) kaynaklanan davaları görmekle görevli mahkemeler aile mahkemeleridir.

6100 sayılı HMK nun 1. maddesine göre mahkemelerin görevi ancak kanunla belirlenir. Göreve ilişkin kurallar kamu düzeninden olup, mahkemelerce yargılamanın her aşamasında kendiliğinden gözetilmesi gerekir.

Bu itibarla; çocuğun soyadının velayet hakkı kapsamında değiştirilmesine ilişkin davanın, ergin kişinin haklı sebeple soyadının değiştirilmesi niteliğinde değil, evlilik birliği içinde doğan çocuğun, doğumla kazandığı aile soyadının değiştirilmesi talebine ilişkin olması nedeniyle görevli mahkeme aile mahkemesidir. Bu durum Yargıtay 18. Hukuk Dairesi'nin 13/10/2015 tarih ve 2015/1196-14266 sayılı içtihadında ayrıntılı olarak açıklanmış ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'na da benimsenmiştir.

Bu nedenlerle; davacının velayeti altında bulunana oğlu Abdülhamit'in soyadının değiştirilmesine yönelik talebi yönünde aile mahkemesinde görülmek üzere görevsizlik kararı verilmesi gerekirken, yanılgılı değerlendirme sonucunda işin esası incelenmek suretiyle yazılı şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

SONUÇ: Yukarda açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün, HUMK nun 427 maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına **BOZULMASINA** ve gereği yapılmak üzer kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine, 15.11.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir.

ESAS NO : 2017/15758

KARAR NO : 2017/16901

YARGITAY İLAMI

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : Ayvalık 2. Asliye Hukuk Mahkemesi
TARİHİ : 02.06.2017
NUMARASI : 2017/68-2017/68 Değişik İş
DAVACI : İbrahim Pehlivan
DAVALI : Cihan Pehlivan vs.
DAVA TÜRÜ : Araç Alımı İçin Yasal Temsilciye İzin Verilmesi

Veli İbrahim Pehlivan tarafından, kısıtlılar adına araç alınması için izin verilmesi talebi hakkında vesayet makamı Ayvalık Sulh Hukuk Mahkemesi'nin talebin reddine dair ek kararı inceleyen Ayvalık 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen ve Yargıtay'ca inceleneksizin kesinleşmiş bulunan 02.06.2017 günlü ve 2017/68 Değişik İş sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 23.10.2017 gün ve 2017/57044 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, Dairece dosya incelendi, gereği düşünüldü:

KARAR

İbrahim Pehlivan'ın velayeti altındaki çocukları Cihan ve Dilan adına araç alım izni verilmesi talebinin reddine dair Ayvalık Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 15.05.2017 tarih 2016/629-2016/978 sayılı ek kararına yapılan itiraz üzerine, Ayvalık 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 02.06.2017 tarih ve 2017/68 Değişik İş sayılı dosyası üzerinden itirazın reddine karar verildiği ve kararın kesin olduğu anlaşılmıştır.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 335/2. maddesinde, "Hakim vasi atanmasına gerek görmedikçe, kısıtlanan ergin çocuklar da ana ve babanın velayeti altında kalırlar." hükmü ile aynı Kanun'un 419/3. maddesinde, "Kısıtlanan ergin çocuklar kural olarak vesayet altına alınmayıp velayet altında bırakılır." hükmü yer almaktadır.

Türk Medeni Kanunu'nun 342. ve 462. maddeleri uyarınca, bu Kanun uyarınca mahkemeden izin almayı gerektirir halter dışında velinin çocuk malları üzerinde tasarrufta bulunabileceği ve bu konuda aynı Kanun'un 363/1. maddesi gereğince vekil gibi sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden Ayvalık Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 27.10.2016 tarih 2016/629-2016/978 sayılı kararı ile Cihan Pehlivan ve Dilan Pehlivan'ın kısıtlanmasına ve babaları İbrahim Pehlivan'ın velayeti altında bırakılmalarına karar verildiği görülmüştür.

Veli İbrahim Pehlivan Ayvalık Sulh Hukuk Mahkemesi'ne 11.05.2017 tarihli dilekçe ile başvurarak velayeti altındaki çocukları adına otomobil alabilmek için izin talebinde bulunmuş, Mahkemece bu talebin reddine karar verilmiştir. Kanun yararına bozulması talep edilen Ayvalık 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin inceleyip itirazın reddine dair kararına konu Ayvalık Sulh Hukuk Mahkemesi'nin anılan ret kararının gerekçe bölümü incelendiğinde, kısıtlılar adına araç alınmasının kısıtlıların ihtiyaçları bakımından zorunluluk arz etmediği ve araç maliki olmanın kısıtlılara getireceği sorumluluklar dikkate alındığında talebin kısıtlıların menfaatine olmadığından bahisle talebin reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Türk Medeni Kanunu'nun 419/3. maddesine göre velayet altında bırakılmalarına karar verilen çocuklar ve bunların malları hakkındaki uyuşmazlıklarda "velayet" hükümleri uygulanacaktır. Bu hükümleri uygulayacak görevli mahkeme ise 4787 sayılı Kanun'un 4. maddesi uyarınca aile mahkemesidir. Görev kuralları kamu düzeniyle ilgili olduğundan yargılamanın her aşamasında tüm mahkemelerde kendiliğinden uygulanmak zorundadır. Bu nedenle görevsizlik kararı verilmesi gerekirken işin esasının incelenmesi doğru bulunmamıştır.

SONUÇ: Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına **BOZULMASINA** ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine, 14.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.